

Білобровко О. О.

аспірант, викладач кафедри економічної кібернетики та інформатики

Науковий керівник – к.е.н., доц. **Башуцька О. С.**

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

МОДУЛЬ FI В СУЧАСНІЙ ERP-СИСТЕМІ SAP S/4HANA: ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ ТА ІНТЕГРАЦІЇ ЙОГО ПІДСИСТЕМ

В сучасному бізнес-середовищі фінансовий облік функціонує в умовах підвищеної динамічності господарських процесів, зростання обсягів даних та посилення вимог до прозорості, контрольованості й своєчасності інформації. Підприємства змушені забезпечувати відповідність обліку нормативним вимогам, що передбачає оперативне отримання узагальнених і деталізованих показників у розрізі різних ділянок діяльності. У такому випадку ключовою потребою стає формування єдиного інформаційного середовища, де облік не існує відокремлено, а інтегрується з операційними процесами постачання, виробництва, продажів, логістики та управління грошовими потоками. Саме тому сучасні ERP-системи розглядаються як основа побудови інтегрованого фінансового контуру підприємства.

В межах SAP S/4HANA (сучасної інтелектуальної ERP-системи від компанії SAP) автоматизація фінансового обліку реалізується модулем FI (Financial Accounting), який забезпечує фіксацію фінансових транзакцій та формування стандартної фінансової звітності у відповідності до прийнятих принципів бухгалтерського обліку [1]. Важливою особливістю підходу SAP є те, що фінансовий облік розглядається не лише як інструмент формування зовнішньої звітності, а загалом як ключовий елемент управління фінансовими потоками підприємства.

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

Для розуміння принципів організації фінансового обліку в SAP FI доцільно виділити його ключові поняття та структурні елементи. Бухгалтерський рахунок виступає базовою сутністю, що відображає наявність і рух активів, зобов'язань, власного капіталу, доходів і витрат у грошовому вимірі. Запис журналу господарських операцій є формою фіксації фінансової транзакції, тобто будь-якої зміни фінансового стану підприємства, яка потребує відображення в системі рахунків. При цьому принцип подвійного запису залишається визначальним: сума проведень за дебетом повинна дорівнювати сумі проведень за кредитом, що забезпечує балансування запису та контроль правильності відображення операції. У SAP ці принципи реалізуються через структуру бухгалтерського документа, який складається із заголовка, що відображає загальні характеристики транзакції, та лінійних позицій, де фіксується віднесення сум на конкретні рахунки із зазначенням дебету/кредиту. Важливо зазначити, що запис журналу господарських операцій може формуватися як вручну (через введення бухгалтерських документів), так і автоматично – як наслідок проведення первинних документів з інших модулів, що відображає інтеграційний характер ERP-підходу.

Центральним рівнем фінансового обліку в SAP S/4HANA виступає облік на рахунках головної бухгалтерської книги (General Ledger, FI-GL). Саме головна книга забезпечує узагальнене відображення всіх фінансових транзакцій у розрізі плану рахунків та організаційної структури підприємства. У такому разі FI-GL виконує роль ядра, в якому акумулюються результати обліку різних ділянок і підсистем, а також формується основа для отримання агрегованих показників фінансового стану і результатів діяльності. Головна книга розглядається як синтетичний рівень обліку: вона забезпечує стандартизовану картину фінансових потоків, дозволяє виконувати контрольні процедури та слугує базою для формування звітності в межах визначених звітних періодів.

Поряд із головною книгою в SAP FI реалізовано облік на субрахунках (subledgers), що забезпечують деталізацію та аналітичне відображення руху

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

вартості за конкретними сутностями діяльності підприємства. Субрахунки дозволяють простежити взаєморозрахунки з контрагентами, рух вартості основних засобів, операції з грошовими коштами та інші аспекти, які потребують детального аналізу на рівні об'єктів обліку. Відповідно, в межах FI виокремлюють підмодулі, що відповідають за ключові ділянки: FI-AP (Accounts Payable) – облік кредиторської заборгованості та розрахунків із постачальниками; FI-AR (Accounts Receivable) – облік дебіторської заборгованості та розрахунків із клієнтами; FI-AA (Asset Accounting) – облік основних засобів; FI-BL (Bank Accounting) – облік банківських операцій і руху грошових коштів [2]. Таким чином, subledgers виконують функцію аналітичного контуру: вони забезпечують деталізацію, необхідну для управління, контролю та операційних потреб, не руйнуючи при цьому узгодженості із синтетичним рівнем обліку.

Ключовим принципом архітектури SAP FI є інтеграція головної книги та субрахунків через узгоджувальні рахунки (reconciliation accounts). Узгоджувальний рахунок у головній книзі пов'язує субрахунок конкретної сутності (наприклад, постачальника чи клієнта) із відповідним синтетичним рахунком, забезпечуючи автоматичне відображення змін у FI-GL. У такому разі облік на субрахунках і в головній книзі не існують паралельно як незалежні системи, а формують єдине узгоджене середовище: кожна операція, що впливає на дебіторську чи кредиторську заборгованість, на облік основних засобів або на банківські операції, одночасно має відображення і на рівні деталізації, і на рівні агрегованого узагальнення. Це забезпечує цілісність фінансових даних, мінімізує ризики розривів між аналітичними та синтетичними показниками, а також створює підґрунтя для контрольованості й аудиторської простежуваності фінансових операцій.

Завдяки такій організації фінансового обліку підприємство отримує можливість формувати ключові форми фінансової звітності на основі єдиного узгодженого набору даних. Зокрема, баланс (Balance Sheet) забезпечує

XIV Міжнародна науково-практична дистанційна конференція
«Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія»
5 грудня 2025 року, м. Тернопіль

відображення активів і пасивів на певний момент часу, тоді як звіт про фінансові результати (P&L Statement) узагальнює доходи, витрати та фінансовий результат у межах звітного періоду. Таким чином впровадження ФІ дозволяє підвищити прозорість облікових даних, скоротити часові витрати на закриття періодів, забезпечити узгодженість інформації між різними ділянками обліку та відповідно підсилити якість управлінських рішень. У підсумку, модуль ФІ виступає не лише як набір функціональних інструментів, а як концептуальна архітектура організації фінансового обліку на підприємстві.

Список використаних джерел

1. Мозгова Г., Заїка О., Коваленко А. Застосування програмного забезпечення SAP ERP в інформаційно-аналітичному забезпеченні управління підприємством. *Економіка та суспільство*. №26. 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-54>
2. Офіційний сайт SAP. URL: <https://www.sap.com> (Дата звернення: 07.11.2025)